

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Províncies un mes. . . . . 0'25 Ptas.
Estranjé un any. . . . . 8'00 "
Número corrent. . . . . 5 cents.
No retornám ets originals.

Dirrecció y Redacció: Arabí 6--pral.
Buzón: Kiosco de G. Lirola.--Borne

Directó, Administradó y Propietari
ES MASCLE ROS
(Tirada: 3200 exemplars)

SETMANARI BILINGÜE INIMICH DE SES PENES Y AMICH D'ES BON HUMÓ

Negruras de Actualidad

¡¡La Guerra!!

Maldita guerra, malditos autores,
maldito afán de conseguir lo ageno,
malditos sean los provocadores,
malditos, crueles, ruines inventores
que destrozais la Humanidad en pleno.

La criminal ira que en vuestro seno
entreteneis, es semilla de horrores....
Desistid ya; inventad algo bueno
para que llegue aquel día sereno
reapareciendo los bellos colores

del Arco Iris de paz; y sus albores
apagarán del vil cañón el trueno,
acabará el redoble de tambores,
y nacerán las apacibles flores
sobre ese campo, y en igual terreno

que por la sangre convertida en cieno,
trueca el suelo en infierno de dolores.
Dejad las iras; retened el freno;
id a buscar aire suave y galeno
y de la Paz gozad sus sinsabores.

¡¡El Hambre!!

Van los hambrientos corriendo parejas,
son por el hambre vilmente azotados,
pero ni el eco de sus justas quejas
es escuchado por almas perplejas,
por seres ruines, descorazonados,

que sus millones tienen estancados
o subsistencias que se hacen añejas
cuando no pueden los desvergonzados
introducirlas hacia aquellos lados
donde se pinchan todos cual abejas.

¡Pueblo! ¡Te callas! ¡Mueres de hambre y cejas
en embestir hacia los desalmados!
Medio vestido, con tus ropas viejas
ni hasta te impones, tranquilos les dejas
a que acaparen los desentrañados....

Ponte al asalto. Por tí arrebatados
esos productos, el hambre despejas
de tus hijitos desalimentados....
Si caes preso.... los allí hospedados,
no mueren de hambre tras sus crueles rejas.

JORGE MARTÍ ROSSELLÓ.

guacil n'hi heyá dos y unes cuantas rates mes qui no porém di que sian temporés. *Suma y sigue.*

Cuant no hey hagué ningu d'ets empleats veis, sa posá a fe treure papés y a cercá es dobbés; no trobant né cap tregué un caramull de deutes, qui ja fos per equivocació, li sumaren unes piles de números pendents de cobro, qui aliminant d'aquestes cantidades es qui poren paga quedá molt reduit, resultant que restat en ses cantidades pendents de pago, fentles creixa un poc y sense aliminá res, heyá un déficit de 20.000 y pico ocasionat per ses intrigues polítiques, com eran s'oposició d'es liberals desde l'any 1911, véase l'any 1912 y sa comprendrá com uns y altres s'estrellaven porque cap d'ells havia de treurerse cap dobbé de bossa.
¡Vaje una mostra!

(Continuará)

BON REPÓS I BON REMEI

Pregau a Deu per les ánimes d'els Directórs de «La Vanguardia Balear» i «El Abuelo.»

MORTUS ET VITA.

Aquesta esquela mortuoria, obeieix a lo que digué el Retjidor Sr. Pou; a la sessió de dillúns día 10 d'el corrent:

«Hay en Palma dos semanarios «El Abuelo» y «La Vanguardia Balear» que no se cansan de decir que esto es una pocilga y que hay que barrernos, formulando cargos contra concejales sin probarlos.

Contra esto sólo hay un remedio: o el concejal acusado se declara culpable y se marcha a su casa, o va a estos semanarios y si no rectifican o prueban los cargos, se le rompe la cabeza o se pega un tiro al director.»

Bon profit los fasse.

Es Mascle Ros.

Cuentos d'Inca (1)

Barbé; (comensá diguent) per BUÑOLA sa diu en molta insistens que a la brevedad voltros Inqueros tendreu sa xaripa d'es nostro POTECARI; Fiet de Deu, lo qui es per Buñola, alló en mallorqui li deim «ses peripesis d'un POTECARI» apenas arribad, prengué ses cosas per sa punta y mes inflat que S'Arxiduch, donad es seu caracte, tot li era poch y los Buñolins per éll eram nines pintades.

Comensá a fer discursos y crearse enemistads, ses qui motivaren que los seus clients brillassen per sa ausensi arriband a s'estrém de que va haveri setmana (segons sa diu per Buñola) qui va vendre quatre désimas de cala-guala y tres unsas de regalim per un de los seus satélites.

Ell R que R, sempra en ses mateixes y donat tal estat de cosas, va esser presis per sorti d'apuros improvisá una cátedra y se va desidí a fer de mestre d'Escola, fabricant en gran escala de llexivet y altres monades per l'estil; però ¡ni por esas! sempra sa cotilla li vengué estreta. Y com vos deya a n'es prinsipi, sa diu per Buñola sareu voltros Inqueros los agrasiads tenguentlo a la brevedad per huesped.

Si es cas venia, procurau fervosna enfora que a lo milló si engreixa un poch, anirá mes inflad que en CARON si bé estich seguríssim que per molt que s'estiri y estufi, voltros Inqueros a la brevedad el coneixaréu y ferá tant de papé com en PALOU a sa POBLA.

¿MOS ENTENÉMP?

Barbé anau viu (continua diguent), y un altra día ja vos daré mes details de la seva vida y miracles. Per avuy prou.

BARBÓ.

Dius que teniu inimichs, que vos volen mal, que vos insulten y que vos posen pe ses parets. Tot aixó es poc, lo que alguns neseciten es que en fassin una caricatura y que abaix si escrigüi sa seva vida. Y dius també que fe axó a voltros es ferhó a la Mare de Deu.

Poc a poc, mestre Andreu. «No se sulfure señor Usia.» Si te tens per la Mare de Deu, no te coneixes y si ni heyá cap que sa pensa assemblarli també sa equivocca. Aquella señora es molt bona y voltros hey poreu torná, pero desde allí ha de vení (y no vendrá.) Y no tant sols aixó sinó que ni siquiera sou congregants: y vamos al grano: —¿Coneixeu cap Congregació que sa dediqui a fé competens a cap empresa teatral? Idó aquests marians nostros, unicament y exclusivament per no volé que hey hagués altre Sociedad a Buñola mes que sa Mariana, mos enteferrén un teatro just devant es portal majó de l'esglesia per veure si d'aquesta manera derrotarien «La Unión», que es una compañía que antes d'ells ja tenía teatro. Durant ses obres de s'edifici, no vos dich si hey anaven empufats, y hasta es directó deya que de «La Unión» serían tres dies, que amb obri ells, podrien tancá y moltes altres cosas pero no bastaren per desanimá ses «bocas» (socios de «La Unión»), es qui amb forsa, perseveranci y unionisme, han estat capasos de retirá aquests fantoches amb medalla de demunt ses taules d'es teatro amb menos d'un any y amb un fracás d'aquests qui formen época. Y, señors meus.... axó es axó: Tot lo que hey ha hagut, tot lo que heyá y lo que vendrá es per sa comedi y p'es teatro.

¿Que vos pensaveu de «La Unión»? ¿Que la coneixereu? ¿Y alló de tres dies com ha quedat? ¿Trobau que es que feyen aixó, sembrant odis y rencós y fent neixe no pochis disgusts poren essé congregants?

(Continuará.)

Fumassa de Buñola

Axó es axó

Ja heu val. Ell aquests mariáns nostros no hi poren consenti. No hey a massa que a s'arribada d'una peregrinació a Valldemosa, esclaten en discursos, y el s'haguessen sentits, pereixia vera lo que deyen, pero ¡ca hombre!! n'has de menja dues micas.

(1) El ma contá un buñolí de Buñola qui morí repentament. Allá dalt mos vejém

Rosari Consistorial Alaroné

Es discurs vá essé en motiu d'ets obrés solicitant sa seva protecció moral per veure si sa pujarian es jornals dat sa situació, contestant que aixó no son feines seves y que qui la vol milló que la serqui.

Sovint va anusiá que sobraven empleats, suspengué es temporés y digue a n'es qui quedaven, que no fiave de cap, ocasionant sa dimisió de Secretari, escriptent y alguacil, posant un Secretari de fora vila, un escriptent qui no hey havia fet may, per falta de un al-

Preguntes y Respostes

- ¿Que es un testament?
- Una cosa que sa tásta.
- ¿Que es lo que sa necessita per entrá a presilí?
- Sa necessita.... essé a defora.
- ¿Que es un Congrés?
- Un puesto que heyá molts de congres.
- ¿Y un Senad?
- Un homo que li falta algo.
- ¿Que es un Senadó?
- Un veterinari, o un metje o mestre Bernat que es especialista amb cans y moixos.
- ¿Que es un sebaté?
- Un homo que te moltes sébes.
- ¿Y una música?
- Sa dona d'un músich.
- ¿Y una retreta?
- Sa famella d'un retrete.
- ¿Que es un gorrió?
- Amb catalá es una mala paraula.
- ¿Y un cuch?
- Es mascle d'una cúca.
- ¿Que es un pop?
- A «Can Tomás» d'es carré de Sant Miquel des de les dues de sa dematinada fins que surt es sol, si hey anau a pescá es forats, agafaréu mes pops trobi-gueres que no voldréu; despues heyá es pops de ribellada, fácils d'agafá a cualsevol carré de Palma.
- ¿Que es sa carn?
- Un inimich de s'ánima, un article de lujo y un arbitri molt discutit a s'Ajuntament que ha fet suá en Suau.

CAP VERJO

Ja s'ha publicat «En Sopa-Fusa».

En venta a tots es Kioskos.

D'Inca

Ben volguds lectós: A tots aquells qui no conegan a fondo es meu modo de prosedi y pensá, segurament los estrañará a lo sumo no pregoni a tó de bombo y platillos que aquella sentenci de la cual se va ocupá es Corresponsal Inquero de «Correo de Mallorca» fent a sebra a los seus lectós que ES BARBO havia estat condenad a pagá totas ses costas d'es Judisi y multad en 30 pessetes.

¡Fué revocada desestimándose los fundamentos!

¿Que bufes Piñol?

¿Que va que es mateix Corresponsal no ferá a sebra la fausta noticia final d'es tan cacaread asunto? Pensava fer mutis y no di res, pero en so fi de que dits lectós de fora d'Inca (que per Inca ja sa sap prou pues aquest ha estat es tema de totas ses reunions durant es vuit dies que han trescorragud) s'hen enterin, es per lo que sensillament, sensa comentaris y en sa natural satisfacció, vatx posá a n'es Directó d'es Setmanari divenres passat, es telegrama que ja conexeu.

A ell dirigit anava, pero no está mal que voltros lo conegueu y axí una vegada mes vos será fasil compra que cuant vos deya «es meu judisi du bon rumbo» asertat estava.

Enhorabona.... Gracias.

LLORENS BELTRÁN, (BARBÓ.)

Carbonissa d'Artá

Per evitá censures com sa de la setmana passada perque no poguerem reseñá detengudament es cometido de ses tombolistas y tomboleros a falta d'espai, d'aquí en devant, reseñarém detalladament ets asuntos per episodis, a fi de satisfé es desitjos d'ets artanenchs.

Diumenje sa presentáren tres concejals a n'es Consistori y mos quedarem sense funció. Si torna sucehí, demanarém es dobbés y ferém memoria d'es que burlan es públich y es pesetjen amb ses mans dins ses butxacas olvidant que es seu devé d'administradó d'es poble el crida a n'es punt designat.

¿Que passa amb el seño Jutja y s'Ajuntament? Casi res; que aquest seño per po d'embrutarsé s'alpaca, no vol habitá una soll y etsigeix habitació neta y ventilada cosa que li aplaudim per evitá sa propagació de s'epidemia que segóns sa suposa hasta s'Alcalde n'está atacat.

Ets obrés també esperen s'hora oportuna per enterrá es morts civils y sa mourá la gorda per mes que s'inflin es caciques y altres herbes.

¡Fora pocilgas! ¡Visca s'higiene y s'humanidad!

Tortuga.

Calsat de lóna superió

—¡Jesús que vas de mudada!

Pareixes una d'aquelles.

—Ma cals a «Can Estarellas»

que es sa casa acreditada,

sa mes formal y alabada

que etsisteix a n'aquest món.

—¿Vols dí aquestes....

—D'allá son

y a un preu d'el tot moderat.

—¿Que te mostradó instalat?

—A n'es carré de Colón.

ESTELLICONS

De sa bauxa de La Trinidad

Va p'en Muerte andando.

Tothóm de tu sa decanta
veijenthé prém que ta prém.
Tant t'es ferhó dins sa manta
com ferhó dins es guém.

¡¡D. Pau!! ¡¡Aquest bastó!!

Felicitám a D. Justo Solá, tinent alcalde d'es districta septim, p'es regalo d'es bastó de mando que están en visperas de ferli y censurám s'intervenció de D. Pau, ja que segons referencies dit bastó es mes tort que un cercol.

¡Homo de Deu D. Pau! Ragalantli un bastó tort, es volerli dí que es seu pas p'es Consistori ha estat un gancho!

D'es carré de Sant Matji

Tenim un bestia, (vuy di) unes veinadas a n'aquest carré que son el reverent dimonis dins una gabi de invernero, en sos seus corresponsos vidres romputs, que totes dues treuen es nas y comensen d'es demati fins es vespre a insultá y tirá varios objectes a tuthóm que passa per baix de sa gabi.

Per avuy ja bastará, pero domés vos diré que es

día que vos torni veure insultá a ningú, o posarvós en persones que no es posen amb voltros, vos diré qui sou cla y net.

Un tu ja n'has festetjat
y era bastant oportú
amb un mes s'ha barayat
y el tenies ben segú.

Agencia Pierrot.

De sa Costa d'en Catañy

¿Que fan aquestes robablanqueres amb ses faldes demunt es cap? Alerta que es vostos vahinats sabatés son molt xarradós.

De si sou o no criticadores voltros, mes desgracia teniu, pero praurau esmendarvós si no voleu essé mes foquetjades que un bou manso.

El Detective Barbieri.

De Palma

¡Geromita! ¡Ay Geromita sa pentinadora! ¡Amb qui es mes fácil de combatre; amb'un d'aquells, com eren es barbés, es ferré etc. o amb aquest pajés que tenies y diumenje t'havía d'acompañá a n'es Cine? ¡A n'equi ha estat mes difícil de da es brou? En so pajés t'has equivocada, pues ta creyes tu aná per lana y te has vuelto trasquilada amb ell. ¡Ah tontota! Si altre vegada t'insulta un pajés y li donis es si per despues despetxarlo a n'es dos meses, com fas en sos altres, fitzet bé que en lloch de donarli tu es brou, no el te doni ell com ha passat amb aquest darré.

Adiós Geromita de sa Plassa d'en Coll. Jo voldria t'anás bé amb sa pretensió que dus de doná brous, pero crech te recordarás d'aquest pajés y....

Crits sospitosos

Passant p'es carré de Santa Magdalena, s'altre día vatj sentí aquests crits:

¡Ay! ¡D. Juan! ¡Ma fa mal!

Com que es crits eren de famelleta tenre, varem suposá si sería algún metja que fes s'operació a cualca atlota, pero segóns informacions sacristaniles, resultá que era un seño que donava vergades a una menor d'edad.

Aquest seño, que es posi sa verga a un'altre banda y li ferá ansa de jerra.

De Buje

Vertaderament resultá una comedia cómica s'esceña que d'es minero presenciarem sa nit d'es disapte passat s'altre. Pues, ja may hagués somiat qu'un homo com és es capataz de sa mina, (naturalment que no es cap dona) hagués de servi de base a n'es mes pellosos d'es poble per passar tota una vetlada, essent es burrot de sa rifa.

Manifestá a dins sa barberia de Can Quelos que si no li tayaven ran (es mánec per supuesto) no deixaria d'ocupá es puesto de CAVALL PARE.

¡Qu'hey bufes!

Per acabá escriuré una cansó qu'es gremit Foch y Fumé d'aquest poble ha pensat dedicarli per cantá a n'es portal de ca sa famellota amb sa música del «Ven y Ven» a n'es moment que sa desarrolli sa película. Qu'en vols d'oli.

FOCH Y FUM Y FOCHS
dalí a sa carabinota
es Fogué y sa Famellota
mi vida

sabéu que en duen de jochs.

¡Uey! Ma descuydave de dirvós qu'es minero m'ha de fe sa pell. ¡Ja heu val! ¿Será tal volta per entregá a n'es sabaté de Binisalem per liquidá es deuta?

Axi es qu'antes de morí he pensat fer testament qu'el vos aniré publicant la setmana qui vé ¡miau!...

Es toros de diumenje passat

ES BOUS: Es primé, mes fals y mes balladó que un duro sevillano; es segón, tant covart com en Pastor II, foquetjat y al corral; es tercé, tant valent com descompost y es cuart... pereixia un mitj aumut.

ES TOREROS: Celita II, desastrós amb so primé y bien amb so quart; Almonteño buen maestro y el toro al corral; Alearaz, tant valent com ignorant y Pastor II, tant covart com es segón bou foquetjat, y a ell no li posaren banderilles de foch, perque declará que toreava per esparsarsé sa fam.

S'EMPRESSARI: Es mateix d'aquella desastrosa corrida d'en Bombita. ¿Vos recorda?

Marmuladores de Son Servera

Aquella petita d'es carré Majó, es devota d'aná a fé sa marmulada a ca sa mastressa Marchanda ahont juntament amb madó Bava tayan sayos.

Anau alerta madó Polla que no vos hajen d'acursá un pam sa vostra malfamadora llengo.

Sou Polla de Son Servera
y sou d'es gremi doyt
que cuant te es cap ben romput
sa pósa sa cervellera.

Un que no s'ha colgat.

Foch vermey de Llubí

Tothóm serca carbó: Sa coneix que a dins es poble de Llubí hey ha hagudas en temps primé molts pessetes, ara comensan a jamegá perque sercan carbó, y no hen troban.

Dos inocens mineros aquesta setmana passada enviaren per examiná, una mina que comensaren fa molt de temps a dins sa posesió de «Son Catiu», un enjiñé y per resposta les digue que acabassen de picá o sinós acabarien es poch carbó que los quedava a sa seva butxaca.

De en tant en cuant ferém a sebra a n'es públich mallorquí, mineros y altres cosas, que pensant descubri ses Américas com en Colón descubrirán sa fam com en Verdolaga.

NOTA: Per la setmana qui vé si pot esser, publicaré «Sa Conquista d'es Baile a Can Chibino.»

Plassa de Sant Antoni N.º 8

—¿Es aquí a «Can Tomeu Gay»?

Vos duya aquest carretó

peró vuy un bon trebay.

—De mí ningú es queixa may

ja que som un bon pintó.

¡¡Tothóm coneix en Verga!!

Es quincenal «Ecos de Villa-Carlos» de Menorea, amb so número 16 corresponent a día 31 de Maix, amb un article que tracta de «La olla de Sta. Teresa», inserta es sigüent párrafo:

«Hagamos una cosa; telegrafemos al director del semanario «FOCH Y FUM» de Palma para que interceda con March y puede que este dé aviso y torpedeen esa maldita olla.»

¿Que li pareix D. Juan? Per Villa-Carlos sa creuen que jo tench influencia demunt vosté y van equivocats; adamsé també diuen que vosté manda y ordena a n'es submarinos. Amb axó derré, vosté sebrá si s'equivocan a si endevinen.

¿Que l'heuran prés per aquell Sr. Z d'es cuento que sa feya apresar sus mercancías por los submarinos?

¡Ja heu val amb sos menorquins! Los procesi simpátich Don Juan

De Can Capas

¡Vaje un esplet de galdades ben pegades!

Despues d'haverli vist botá tres corral.

¿Que el t'ensumes? Torney y t'anomenarém ip'es nom y llinatje declarant tu qui ets y lo que feres.

De sa Llonjeta

Contestant a n'es telegrama de sa criada.

Divenres sa casa a fi de que no li censurassen mes ses reglas de multiplicació.

¡Atlotes mal-casadesis! ¡Preñiu llum!

De Sant Llorens

A n'es carré d'es Pou tenim una polla.... fadrine y una endiota.... casada que están dispostas a que es vehinats les fassin un poch de cine ja que es un escandol.

S'altre día un homo estern que ha sercat sa fadrina per arreglarli ses cosas, degué trobá que sa casada sería mes... activa y sa contractá amb ella mentres s'altre dormia. Cuant sa fadrina heu sabé s'armá un encarnat y blau de sent mil dimonis.

Es vehinats han privats es seus atlots de sorti a defora a prende la fresca, perque no prenguin calentures.

Seria ben necesari que el seño Batle prengué medidas abans de que no les prengui es poble igualment que p'es carré del Angel ahont fan es mateix teatro.

Un vehinat.

Per Binisalem

Tenim aquí una Compañía d'aficionados a s'art teatral, que val tant com pesa.

Directó, D. Miquel Vicens; pianista, D. Juan Vila; coupletista, señoreta Asunción Romero; dama, señoreta Encarnación Ruiz; y completen es conjunt es nostros paisans: Juan Torrens, Jaume Pascual, Francisco Vidal, Juan Vidal, Llorens Tarrassa y s'apuntadó Toni Pons.

Diumenje passat mos recrearem amb ses representacions de «Guerra a la guerra» y «El novio de Doña Inés».

Endevant y no desmayen, que al instant en Morano, en Borrás, en Tuillier y en Djaz de Mendoza, es costat vostro, serán quatre esperdeñes.

Telegrama: Famelles carré Fábrica sopá Porto-Pi setmana qui vé datos.

Pont d'Inca (Can Bayé)

Diumenje a vespre es «Tenorio Mallorquí o hazanas d'en Vergueta y en Maga-Cantóns.»

¡A riure! ¡Aprovechen!

¡S'aconteixament teatral mes gros que s'ha vist a n'es Pont d'Inca.

Aviat sa publicaré «Mestre Tlà Trobiguera» xistós y nou monólech d'«Es Mascle Ros.»

NOTA: Per falta d'espai deixám de publicá es couplet, el cual anirá la setmana qui vé.